

Marek Pypeć

Wzrost gospodarczy jako determinanta dochodów jednostek samorządu terytorialnego

---

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio H, Oeconomia 46/3,
143-153

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Wydział Ekonomiczny, Katedra Finansów i Ubezpieczeń,
Politechnika Radomska

MAREK PYPEĆ

*Wzrost gospodarczy jako determinanta dochodów
jednostek samorządu terytorialnego*

Economic growth as a determinant of the revenue of local government entities

Słowa kluczowe: wzrost gospodarczy, samorząd terytorialny, dochody publiczne, podatki
Key words: economic growth, local government, public revenue, taxes

Wstęp

Jednoznaczne stwierdzenie, jak zmiany w tempie wzrostu gospodarczego wpłynęły na dochody jednostek samorządu terytorialnego, budzi szereg wątpliwości. Na taki stan rzeczy składają się różne przyczyny, w tym m.in. struktura dochodów publicznych w danym kraju, zmiany w polityce fiskalnej państwa, w tym także wywołane potrzebą realizacji funkcji finansów publicznych w warunkach zachodzących między nimi sprzeczności, struktura dochodów samorządów terytorialnych, zakres wykorzystania przez organy stanowiące jednostki samorządowe ich uprawnień w zakresie władztwa podatkowego itp. Dodatkowo należy wziąć pod uwagę fakt, że jednostki samorządu terytorialnego w Polsce tworzą zbiorowość bardzo niejednorodną, tak w ramach ich podstawowych grup (rodzajów), tzn. gmin, powiatów i województw, jak między tymi grupami. Celem opracowania jest zbadanie, jak zmiany w tempie wzrostu gospodarczego w Polsce w latach 1995–2010 wpływały na rozmiary i strukturę dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

1. Koniunktura gospodarcza a dochody budżetów samorządów terytorialnych

W okresie ostatnich dwudziestu lat, czyli niemal od momentu restytucji samorządu terytorialnego, w Polsce nie została odnotowana podreźnikowa recesja (rozumiana jako ujemny wzrost gospodarczy przez minimum dwa kwartały). Mimo to polska gospodarka przechodziła w tym czasie przez cztery okresy spowolnienia wzrostu gospodarczego. Pierwszy z nich wystąpił w latach 1997–1998 i był związany z kryzysem rosyjskim. Drugi miał miejsce w latach 2001–2003. Także w 2005 roku zaobserwowano niewielkie spowolnienie wzrostu gospodarczego, pośrednio związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej.¹ Kolejne silne załamanie przyszło w 2008 i 2009 roku wraz ze światowym kryzysem finansowym. Każde z wyżej wymienionych spowolnień tempa wzrostu miało inne przyczyny, inny przebieg (np. jeśli chodzi o czas trwania i głębokość) i w odmienny sposób przyniosło skutek dla wielkości i struktury dochodów budżetów jednostek samorządu terytorialnego. W roku 1998 dynamika PKB uległa obniżeniu z bardzo wysokiego poziomu 7,1% do ciągle wysokiego 5,0%. W latach 2001–2003 gospodarka odnotowała największy w regionie spadek tempa wzrostu, gdy wskaźnik dynamiki PKB obniżył się z 4,3% w 2000 roku do 1,2% w 2001 oraz 1,4% w roku następnym. Światowy kryzys końca pierwszej dekady XXI to spadek tempa wzrostu polskiej gospodarki z 6,8% do 1,7% między rokiem 2007 i 2009.

Dochody sektora finansów publicznych są znacznie bardziej wrażliwe na zmiany koniunktury niż jego wydatki. W okresie ożywienia dynamika dochodów rośnie, i to zazwyczaj silniej niż wynikałoby to z tempa wzrostu PKB. Odwrotna sytuacja ma natomiast miejsce w przypadku spowolnienia gospodarczego, kiedy dochody najczęściej rosną wolniej niż PKB lub nawet spadają. Na tym polega procykliczny charakter dochodów (w tym ich elastyczności względem zmian PKB). W rezultacie w okresie spowolnienia, a tym bardziej recesji, spadek dochodów sektora finansów publicznych (w relacji do PKB) jest zjawiskiem naturalnym.² W Polsce zależność ta jest wyraźnie widoczna we wszystkich czterech wymienionych wyżej okresach spowolnienia – relacja dochodów sektora finansów publicznych do PKB w okresie spowolnienia spadała, chociaż siła zależności między zmianami dynamiki PKB jest różna w poszczególnych grupach dochodów publicznych

Potrzeba powiązania dochodów jednostek samorządu terytorialnego ze zmianami tempa wzrostu gospodarczego wydaje się dość oczywista w krajach, w któ-

¹ *Kryzys na rynkach finansowych. Wyzwania stojące przed spółkami*, PricewaterhouseCoopers, Warszawa 2009, s. 16.

² *Finanse publiczne w Polsce w okresie kryzysu*, Ministerstwo Finansów, Warszawa 2012, s. 20.

rych udział przepływów pieniężnych samorządów terytorialnych w PKB, dochodach i wydatkach sektora finansów publicznych jest wysoki. Tam, gdzie nie odgrywa on znaczącej roli, możliwe jest „izolowanie” dochodów budżetów samorządowych od skutków zmian w koniunkturze. Zapewnia to większą stabilność finansowania zadań samorządów lokalnych, co nie przekłada się w dużym stopniu na wzrost deficytu sektora rządowego i całego sektora finansów publicznych. Z drugiej strony, silniejsze powiązanie dochodów samorządów terytorialnych ze zmianami wzrostu PKB pozwala na większą partycypację społeczności lokalnych w korzyściach płynących z dobrej koniunktury. W Polsce relacja dochodów i wydatków samorządów terytorialnych jest w stosunku do PKB dość wysoka. W okresie ostatnich 12 lat relacja dochodów sektora samorządowego do produktu krajowego brutto wahała się od 12,6% do 13,78%³, a dochody jednostek samorządu terytorialnego przekroczyły w 2010 roku kwotę 162 mld zł.

Kwestia związania dochodów sektora samorządowego z koniunkturą gospodarczą została w Polsce silniej wyartykułowana w pierwszej połowie minionej dekady. W uzasadnieniu do projektu Ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego⁴ stwierdzono, że przyjęte w niej rozwiązania zmierzają między innymi do zwiększenia ekonomicznej odpowiedzialności jednostek przez zwiększenie udziału dochodów własnych w dochodach ogółem tych jednostek i mocniejszego związania sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego z koniunkturą gospodarki państwa⁵. Reforma z 2003 roku najsilniej wpłynęła na strukturę dochodów województw, w których udział dochodów własnych w dochodach ogółem wzrósł aż o 43,5 punktu procentowego (z 15,4% w 2003 roku do 58,9% w roku 2004) oraz w powiatach – o 13,6% (odpowiednio z 10,4% do 24,1%), W przypadku miast na prawach powiatu udział dochodów własnych wzrósł o 7,6 punktu procentowego (z 55,7% do 63,4%), a w gminach bez miast na prawach powiatu z 44,7% do 46,5%.⁶

Wzrost udziału dochodów własnych oznacza większą wrażliwość budżetów samorządów na zmiany w koniunkturze. W okresie pierwszego spowolnienia (lata 1997–1998) silniejszy spadek udziału dochodów własnych odnotowano w gminach bez tych miast, które od 1999 roku uzyskały prawa powiatu. W roku 1998, licząc w cenach stałych z 1995 r., w gminach tych wystąpiła ujemna dynamika dochodów własnych w stosunku do roku poprzedniego (–3,3%).

³ M. Bitner, K. S. Cichocki, *Finanse podsektora samorządowego w wybranych krajach OECD w latach 1999–2001*, „Samorząd Terytorialny” 2012, nr 1–2, s. 14.

⁴ Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, Dz.U. 2003 Nr 203 poz. 1966.

⁵ *Informacja o skutkach obowiązywania ustawy z 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2004 r.*, Ministerstwo Finansów, Warszawa 2005, s. 5.

⁶ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <http://www.stat.gov.pl/bdl/>

W miastach na prawach powiatu także zaobserwowano spadek dynamiki – wzrost o 4,1% w cenach stałych roku 1995, podczas gdy w roku poprzednim wzrost ten kształtował się na poziomie ponad dwukrotnie wyższym, tzn. 111,5%. Okres kolejnego spowolnienia (2001–2003), przyniósł na ogół niekorzystne zmiany w poziomie samodzielności dochodowej jednostek: w gminach i województwach wystąpił spadek udziału dochodów własnych w dochodach ogółem przy spadku wartości tych dochodów w cenach stałych z 1995 roku.⁷ Największy spadek dynamiki dochodów własnych w cenach stałych odnotowano w gminach (bez miast na prawach powiatu) – średnia dynamika w pierwszych latach kryzysu wyniosła w tej grupie jednostek 91,35 przy średniej z dwóch lat przed kryzysem 123,51. W grupie miast na prawach powiatu wielkości te kształtowały się odpowiednio: 118,77 i 135,62, w powiatach 109,49 i 123,24. Tylko w województwach wystąpił wzrost dynamiki dochodów własnych w cenach stałych. Przy średniej z dwóch lat przed kryzysem – 95,91 – w dwóch pierwszych latach kryzysu średnia dynamika dochodów własnych wyniosła 100,32. Zważywszy jednak na niski poziom bazowy, był to wzrost znikomym.

Kolejne, tym razem krótkotrwałe spowolnienie wzrostu gospodarczego, miało miejsce w 2005 roku i było w pewnym stopniu związane ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz stosunkowo wysoką bazą z roku poprzedniego. Analiza jego skutków dla dochodów własnych jednostek samorządowych jest utrudniona ze względu na fakt, że był to dopiero drugi rok obowiązywania ustawy z 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, a niektóre jej elementy były wdrażane stopniowo. Np. w roku 2005 wzrósł udział powiatów w podatku dochodowym od osób fizycznych do poziomu docelowego (10,25%), podczas gdy w roku 2004 obowiązywał przejściowo wskaźnik udziału 8,42%. Wysoka dynamika dochodów własnych w 2004 roku także utrudnia obiektywizację oceny wpływu spowolnienia na dochody samorządów. W cenach stałych dochody własne wszystkich analizowanych rodzajów samorządów terytorialnych wzrosły. W gminach (bez miast na prawach powiatu) wzrost ten wyniósł niemal 7,5%, w miastach na prawach powiatu 13,7%, w powiatach niemal 21,9%, a w województwach 5,34%.⁸

W latach 2008–2009 nadeszło bardzo poważne spowolnienie wzrostu gospodarczego. W 2008 roku wystąpił spadek realnej dynamiki PKB z 6,8% w 2007 roku do 5,1%, a następnie do 1,7%. W roku 2008 utrzymał się jeszcze wysoki udział dochodów własnych w dochodach ogółem samorządów. W roku następnym budżety samorządów odczuły skutki spowolnienia już wyraźnie. W gminach, powiatach i miastach na prawach powiatu wskaźnik samodzielności do-

⁷ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <http://www.stat.gov.pl/bdl/>

⁸ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <http://www.stat.gov.pl/bdl/>

chodowej obliczony jako iloraz dochodów własnych i dochodów ogółem uległ obniżeniu o 3,0 punkty procentowe w gminach, o 3,4 punktu w miastach na prawach powiatu oraz o 4,0 punkty w powiatach. Bardzo wyraźny regres wystąpił w województwach: spadek udziału dochodów własnych o 26,2% (z 58,5% w 2008 roku do 32,3% w roku następnym).⁹

Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego wykazują odmienne proporcje do wzrostu gospodarczego, niż miało to miejsce w przypadku dochodów własnych. W przypadku gmin bez miast na prawach powiatu i miast na prawach powiatu stwierdzono istotną korelację ujemną. W pierwszej grupie samorządów współczynnik korelacji między wartością subwencji ogólnej w cenach stałych z 1995 roku a wzrostem PKB w latach 1995–2010 posiada wartość $-0,45$, a w drugiej $-0,58$, co oznacza, że subwencje ogólne były istotnym czynnikiem stabilizującym dochody budżetowe.¹⁰

W budżetach powiatów i w latach 1999–2010 współczynnik korelacji między wartością subwencji ogólnej w cenach stałych z 1995 roku a realną dynamiką PKB wynosił $-0,1$, natomiast w przypadku województw przyjął wartość $0,00$.

2. Wpływ wzrostu gospodarczego na wybrane dochody własne gmin i miast na prawach powiatu

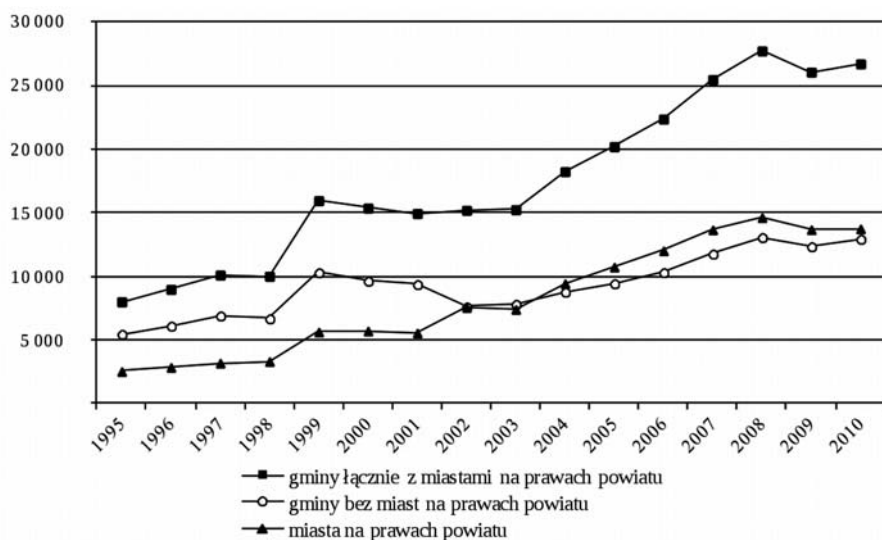
Od 1995 roku dochody gmin i miast na prawach powiatu dynamicznie wzrastały. W cenach stałych 1995 roku wzrost dochodów wyniósł w przypadku gmin 239%, a miast na prawach powiatu 309%. Dochody własne rosły szybciej od dochodów ogółem, zwłaszcza w miastach na prawach powiatu. W gminach bez miast na prawach powiatu nominalny wzrost był ponad ośmiokrotny (8,31 razy), a w miastach na prawach powiatu ponad trzynastokrotny (13,49). W cenach stałych 1995 roku wzrosty te wyniosły odpowiednio 2,47 i 5,65, należy jednak pamiętać, że towarzyszył im wzrost zakresu zadań.

Głównymi dochodami własnymi gmin i miast na prawach powiatu są udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (podatki: od nieruchomości, od czynności cywilnoprawnych, rolny, od środków transportowych, a także dochody z majątku). Łącznie dały one w 2010 roku 76,6% dochodów własnych gmin (bez miast na prawach powiatu) oraz 64,7% procent dochodów własnych tych miast, bez udziałów w podatkach dochodowych należnych miastu jako powiatowi.

Udziały w podatku dochodowym od osób prawnych przyniosły w 2010 roku gminom i miastom na prawach powiatu (część gminna) łącznie 1 779 927 022 zł, z czego niemal 2/3 (65,3%) przypadło na budżety miast na prawach powiatu.

⁹ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <http://www.stat.gov.pl/bdl/>

¹⁰ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, <http://www.stat.gov.pl/bdl/>

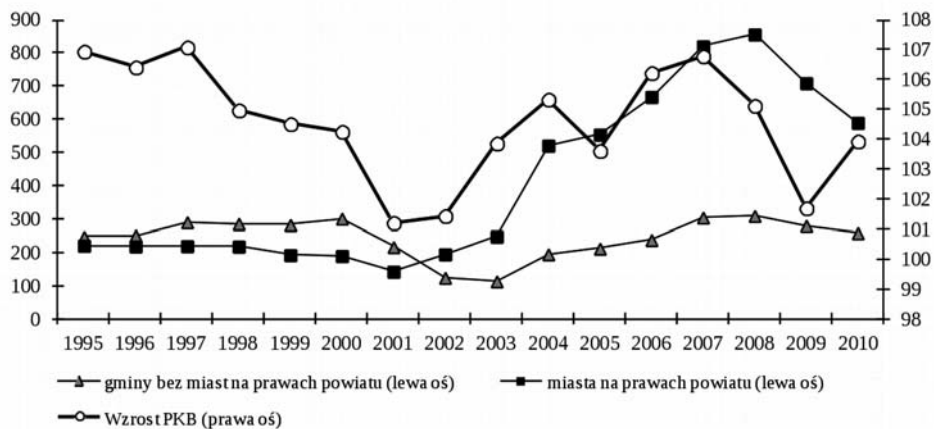
Rysunek 1. Dochody własne budżetów gmin w Polsce w latach 1995–2010 (w mln zł, ceny stałe 1995 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Analiza wpływów z tego tytułu względem zmian we wzroście PKB ujawniła, że w okresach spowolnienia gospodarczego występuje także zahamowanie tempa wzrostu wpływów z udziału w CIT (rys. 2). Wyjątek stanowi tu spowolnienie z 1998 roku, kiedy to udziały CIT w gminach bez miast na prawach powiatu praktycznie nie uległy zmianie. W pozostałych przypadkach, czyli w latach 2001–2003, rok 2005 i 2009–2010 dochody z tytułu udziałów w CIT silnie zareagowały na osłabienie tempa wzrostu gospodarczego. Współczynnik korelacji między dynamiką PKB a dynamiką wpływów z udziałów w CIT w badanym okresie kształtował się następująco: dla gmin bez miast na prawach powiatu 0,66, dla miast na prawach powiatu 0,23 a dla ogółu omawianych jednostek 0,40.

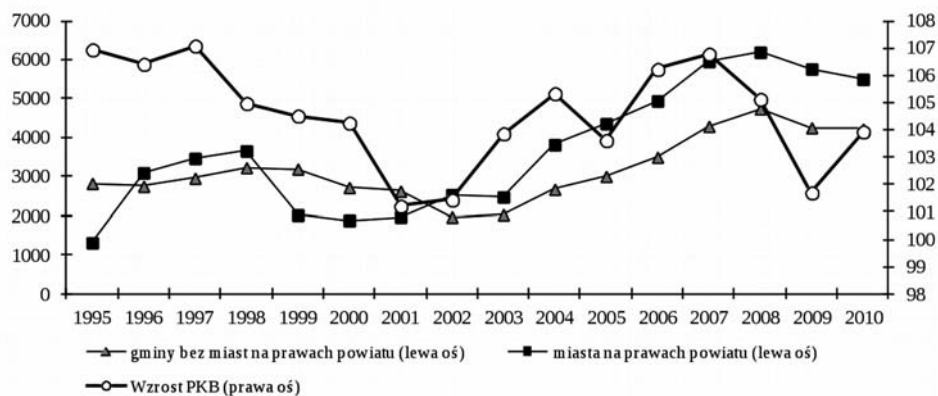
Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych to nieco ponad 30% dochodów własnych w budżetach gmin i miast na prawach powiatu (część gminna tego udziału). Współczynnik korelacji między dynamiką PKB a dynamiką wpływów z udziałów w PIT w badanym okresie kształtował się następująco: dla gmin bez miast na prawach powiatu 0,64, dla miast na prawach powiatu 0,32, a dla ogółu omawianych jednostek 0,52. W okresie ostatniego kryzysu odnotowano jednak łagodniejszy spadek dochodów budżetów samorządowych udziałów w PIT niż w CIT (rys. 4).

Najistotniejszym podatkiem samorządowym jest podatek od nieruchomości. W strukturze dochodów miast na prawach powiatu stanowi on prawie 18%, a po-

Rysunek 2. Dochody budżetów gmin z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych w Polsce w latach 1995–2010 (ceny stałe 1995 roku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS i danych Ministerstwa Finansów.

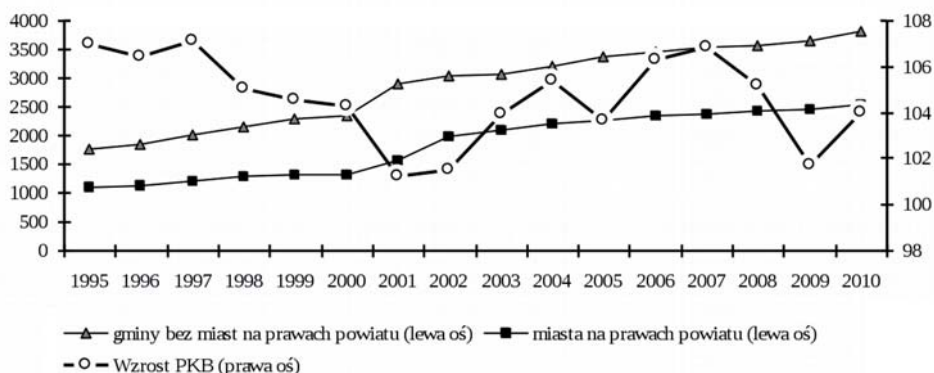

Rysunek 3. Dochody budżetów gmin z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych w Polsce w latach 1995–2010 (ceny stałe 1995 roku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS i danych Ministerstwa Finansów.

zostałych gmin nieco ponad 28%. Niewątpliwie jest to podatek, który stabilizuje dochody własne tych jednostek z uwagi na fakt, że nie reaguje on istotnie na pogorszenie koniunktury (rys. 4). Co ciekawe, w okresie kryzysu lat 2001–2003 średnioroczna dynamika wpływów z tego podatku była wyższa niż w latach poprzednich i w całym okresie lat 1995–2010.

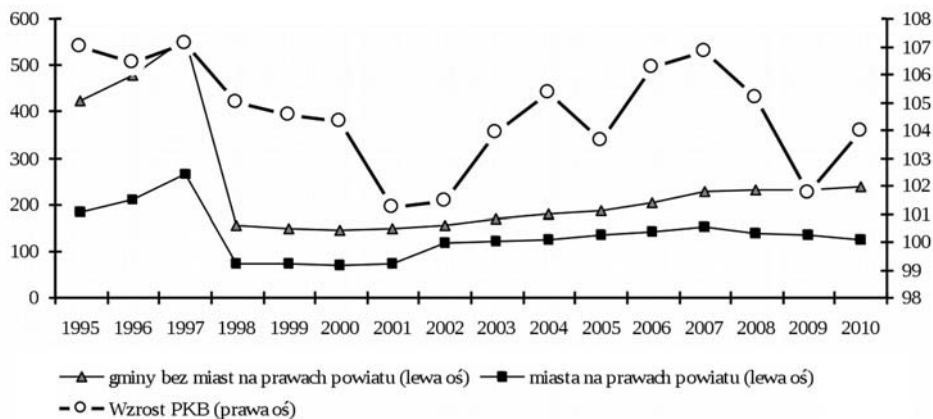
Rysunek 4. Dochody budżetów gmin z tytułu podatku od nieruchomości w Polsce w latach 1995–2010 (ceny stałe 1995 roku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Również w roku 2010 odnotowano wyższą dynamikę wpływów: 104% wobec 102% w roku poprzednim. Warto podkreślić, że w okresie spowolnienia organy stanowiące gmin na ogół nie wykorzystują stawek tego podatku jako instrumentu zwiększenia swych dochodów. Bez względu na stan koniunktury, relacja skutków obniżenia stawek poniżej maksymalnych oscyluje wokół 12% wartości uzyskanych wpływów. Współczynnik korelacji między dynamiką PKB a dynamiką wpływów z podatku od nieruchomości przyjmował wartości ujemne i wynosił: dla gmin bez miast na prawach powiatu $-0,34$, dla miast na prawach powiatu $-0,54$, a dla ogółu omawianych jednostek $-0,49$.

Z uwagi na zasadnicze zmiany w konstrukcji podatku od środków transportowych, jakie miały miejsce z początkiem roku 1998, analiza zależności między dochodami z tej daniny a wzrostem PKB musi być ograniczona do lat 1999–2010. Podobnie jak w przypadku podatku od nieruchomości, omawiany podatek nie wykazuje statystycznie istotnego związku ze wzrostem PKB (rys. 5). Wspomniane wyżej współczynniki korelacji przyjmują wartości: dla miast na prawach powiatu $-0,15$, dla pozostałych gmin $+0,08$, dla ogółu jednostek $-0,01$.

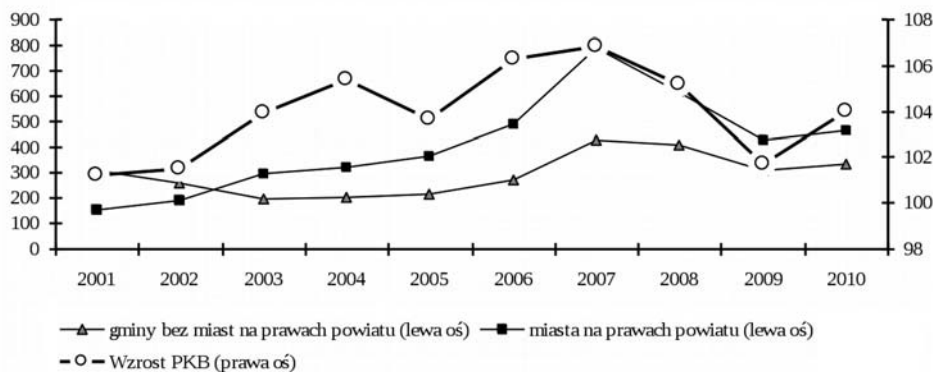
Zupełnie inaczej wygląda kwestia podatku od czynności cywilnoprawnych. Tempo wzrostu PKB jest główną determinantą wpływów gmin z tego tytułu (rys. 6). Siła korelacji jest odmienna w miastach na prawach powiatu (współ-

Rysunek 5. Dochody budżetów gmin z tytułu podatku od środków transportowych w Polsce w latach 1995–2010 (mln zł, ceny stałe 1995 roku)

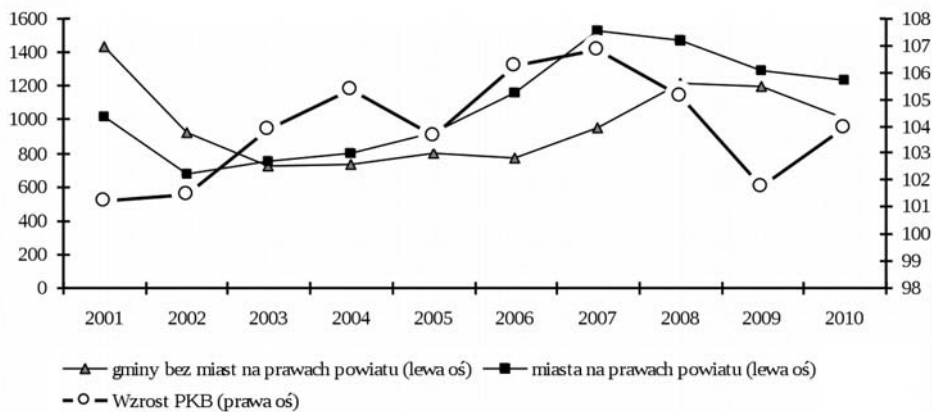
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

czynnik korelacji równy 0,41) i w pozostałych gminach (0,80). Różnica w wartościach współczynnika wynika z faktu, że w okresie wzrostu gospodarczego dochody miast na prawach powiatu z omawianego podatku rosły znacznie szybciej niż tempo wzrostu PKB, a w okresie spowolnienia także szybciej spadały niż tempo wzrostu PKB. W pozostałych gminach zmienność dochodów z podatku od czynności cywilnoprawnych była bardziej zbliżona do przebiegu zmian tempa PKB.

Rysunek 6. Dochody budżetów gmin z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych w Polsce w latach 1995–2010 (mln zł, ceny stałe 1995 roku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Rysunek 7. Dochody budżetów gmin z majątku w Polsce w latach 1995–2010 (mln zł, ceny stałe 1995 roku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Podatek rolny nie odgrywa istotnej roli w strukturze dochodów własnych miast na prawach powiatu (udział poniżej 0,5%) natomiast w pozostałych gminach stanowi około 3% dochodów własnych. W badanym okresie wpływy z tego tytułu były bardzo słabo skorelowane ze zmianami tempa wzrostu PKB. Współczynniki korelacji kształtowały się na poziomie 0,08 dla gmin niebędących miastami na prawach powiatu i 0,03 dla miast. Wynika to w znacznej mierze z zasad ustalania wysokości stawki podatku (na podstawie cen roku ubiegłego).

Silny związek z koniunkturą gospodarczą wykazują dochody z majątku. Dotyczy to zwłaszcza miast na prawach powiatu, gdzie współczynnik korelacji dla lat 2001–2010 między omawianymi zmiennymi wynosił 0,84. W grupie pozostałych gmin był niższy o 0,2.

Zakończenie

Gwałtowne załamanie wzrostu gospodarczego, jakie miało miejsce pod koniec pierwszej dekady XXI wieku oraz jego skutki fiskalne, skłania do refleksji nad problemem powiązania dochodów budżetów samorządów lokalnych z koniunkturą gospodarczą. Znaczący udział dochodów i wydatków samorządów w przepływach pieniężnych sektora publicznego w wielu krajach, w tym także w Polsce, uzasadnia tezę, że izolowanie finansów samorządowych od procesów koniunkturalnych jest nieuzasadnione, a nawet niemożliwe. Przeprowadzone analizy wskazują na istotne zależności między poziomem dochodów jednostek samorządów terytorialnych a ich samodzielnością finansową. Zasadniczy wzrost zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego Polsce w okresie ostatniej de-

kady oraz zmiany zasad wyznaczania dopuszczalnego poziomu zadłużenia wskazują, że samorządy terytorialne są znacznie bardziej rygorystyczne w planowaniu finansowym i muszą uwzględniać perspektywy koniunktury gospodarczej.

Bibliografia

- Finanse publiczne w Polsce w okresie kryzysu*, Ministerstwo Finansów, Warszawa 2012.
- Bitner M., Cichocki K. S., *Finanse podsektora samorządowego w wybranych krajach OECD w latach 1999–2010*, „Samorząd Terytorialny” 2012, nr 1–2.
- Finanse publiczne w Polsce w okresie kryzysu*, Ministerstwo Finansów, Warszawa 2012, *Informacja o skutkach obowiązywania ustawy z 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2004 r.*, Ministerstwo Finansów, Warszawa 2005.
- Kryzys na rynkach finansowych. Wyzwania stojące przed spółkami*, PricewaterhouseCoopers, Warszawa 2009.

Źródła statystyczne

- Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu statystycznego, <http://www.stat.gov.pl/bdl/>
- Sprawozdania Ministerstwa Finansów z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego z lat 1995–2010.

Summary

The slowing of the economic growth in the 21st century's first decade and its fiscal consequences are connected with the problem of the correlation between the revenue of the local government entities and the economic situation. The contribution of the revenue and expenditure of the local government entities to the public sector's cash flow in many countries, including Poland, supports the thesis that the isolation of local governments' finance from the economic processes is unjustified. The present paper attempts to investigate how the economy slowing between the mid 1990s and 2010 affected the local budgets' revenues, most of all the revenue independence of the local government entities and their taxable revenue.